

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Mihály Katalin ügyvéd által képviselt **felperesnek**, a dr. Vári Éva jogtanácsos által képviselt **alperes** ellen bankgarancia iránt a Fővárosi Bíróságnál 16.G.41.399/2005. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.016/2007/8. számú ítéletével befejezett perében - amelybe az O Kft. az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott - az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 33. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.016/2007/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 250.000 (Kettőszázötvenezer) forint felülvizsgálati perköltséget és az államnak az adóhatóság felhívására 784.650 (Hétszáznyolcvannégyezer-hatszázötven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a 2003. október 14-én kötött és többször módosított vállalkozási szerződésben a felperes mint vállalkozó vállalta, hogy a beavatkozó mint megrendelő részére felépíti a Budapest, VI. kerület S alatti társasházat továbbá a kulcsrakész állapot elérésének időpontjától

számított 13 hónapra jótállást vállalt. A megrendelő a szerződés VIII/1. pontja szerint a jótállás teljesítésének biztosítékeként jogosult volt visszatartani a vállalkozási díj 5 %-át azzal, hogy azt, illetve annak fel nem használt részét a 13. hónap lejárta után köteles a vállalkozónak kifizetni. A vállalkozó az építési határidő lejártával a visszatartott összeget jogosult volt bankgaranciával kiváltani.

Ezen túl a szerződés VII/8. pontja szerint még a munkálatok megkezdése előtt a vállalkozó köteles volt egy 12,500.000 Ft (utóbb 13,077.500 Ft-ra módosított) un. jó teljesítési bankgaranciát a megrendelőnek átadni. Ez utóbbi garanciát a K Bank Rt. (a továbbiakban: a garáns bank) 117/2004. sorszám alatt vállalta a beavatkozó kedvezményezett javára a felperes megbízása alapján. Vállalta, hogy a garancia alapján a kedvezményezett első írásbeli felszólítására az általa megjelölt összegben - de legfeljebb a garancia összeg erejéig - fizetést teljesít a lehívás kézhezvételét követő három banki munkanapon belül. A fizetés feltétele az volt, hogy a lehívásban a kedvezményezett jelzi, miszerint a megbízó (vállalkozó) nem, - vagy nem szerződésszerűen teljesítette a szerződésben foglalt kötelezettségeit; továbbá - többek között - a lehívást aláíró személyek aláírási jogosultságát és aláírásának hitelességét a kedvezményezett hitelt érdemlő módon bizonyította. A bizonyítás módjaként 30 napnál nem régebbi cégkivonatot, illetőleg aláírási címpéldányt vagy a számlavezető bank megfelelő igazolását benyújtja. A bankgarancia nyilatkozatban (1/F/3.) kikötötte, hogy a bankgaranciát sem átruházni sem engedményezni nem lehet. A beavatkozó - a bankgarancia kedvezményezettje - a 2004. február 20-án kelt levelében bejelentette, hogy a bankgaranciát az alperesre kívánja engedményezni. A perben nem álló garáns bank az 5/A/1. sorszám alatt csatolt levelében közölte a beavatkozóval, hogy a bankgarancia engedményezését az alperes javára tudomásul veszi. Kikötötte azonban, hogy amennyiben a korábbi kedvezményezett és az engedményes a bankgarancia alapján egyidejűleg fizetési felszólítást nyújt be a bankhoz, úgy a kedvezményezett fizetési felszólítását fogadja el és annak alapján teljesít. A bankgarancia vállalásának végső időpontját a bank és a beavatkozó több alkalommal legutóbb 2005. június 6-ára módosították. A módosításokat az alperessel közölték és a garáns bank arról értesítette az alperest, hogy továbbra is ő a garanciák kedvezményezettje.

A beavatkozó 2005. június 3-án felhívta az alperest mint a számlavezető bankját, hogy a 117/2004. sorszámú jó teljesítési bankgarancia lehívása érdekében intézkedjen. Mellékelte a felhíváshoz az ugyanezen a napon kelt 5/A/9. sorszám alatt csatolt, a K Bankhoz a bankgarancia lehívása tárgyában írt levelét, amelyben kérte, hogy a garáns bank a bankgarancia alapján 13,077.500 Ft-ot utaljon át a alperesnél vezetett meghatározott számú

bankszámlájára. Közölte, hogy a felperes nem szerződés szerint teljesítette a vállalkozói szerződésben foglalt kötelezettségeit. A megkeresést, illetőleg leveleket B F ügyvezető írta alá. Az alperes az 5/A/8. sorszám alatt csatolt 2005. június 6-án keltezett levelében igénybejelentést nyújtott be a K Bank Rt-nél olymódon, hogy megküldte a beavatkozónak az igénybejelentés lehívásához szükséges nyilatkozatát és kérte az összegnek a beavatkozó nála vezetett számlája javára történő átutalását. Egyúttal igazolta a beavatkozó nyilatkozatán szereplő aláírások hitelességét. E levélben hivatkozott az általa korábban küldött MT 799. számú SWIFT üzenetre, amelyben a lehíváshoz megbízóként a felperest, kedvezményezettként a beavatkozót, engedményesként pedig saját magát tüntette fel. A garáns bank az összeget a beavatkozónak az alperesnél vezetett számlájára átutalta, majd ugyanezt az összeget leemelte a felperes bankszámlájáról.

A felperes a keresetében kérte az alperest 13,077.500 Ft tőke, ennek 2005. június 7-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai, valamint a perköltségek megfizetésére kötelezni. Álláspontja szerint a bankgarancia lehívása jogellenes volt, mivel a felperes a beavatkozóval kötött szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesítette, ezért az összeg nem illette meg sem a beavatkozót, sem az engedményesként fellépő alperest. A keresetét a Ptk. 318. §-ának (1) bekezdésére alapította és annak jogcímét kártérítésben jelölte meg. Utóbb a keresetét azzal egészítette ki, hogy az alperes a Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése alapján köteles a lehívott összeget visszafizetni, mert arra a beavatkozó csak a felperes nem szerződésszerű teljesítése esetén tarthatott volna igényt, így a helyébe lépett engedményesnek is vizsgálnia kellett volna, hogy a lehívás feltételei fennállnak. Az alperes ezt a vizsgálatot elmulasztotta, ezért a felperes kárát köteles megtéríteni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal védekezett, hogy a bankgarancia lehívásával csak mint számlavezető bank technikai szerepet töltött be, a lehívást a beavatkozó megbízása alapján hajtotta végre.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 16.G.41.399/2005/26. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az volt a jogi álláspontja, hogy az engedményezéssel a Ptk. 328. §-ának (1) bekezdése értelmében a beavatkozó helyére az alperes lépett, ezáltal az alperes lett a bankgarancia kedvezményezettje. A garáns bank a teljesítést nem tagadhatta meg, ugyanakkor a Ptk. 329. §-ának (3) bekezdése alapján a felperes az engedménnyessel (alperessel) szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat, és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értékesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. A Ptk. idézett

rendelkezése azonban nem teszi lehetővé, hogy a felperes önálló követeléssel forduljon az engedménnyel szembe.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán hozott 13.Gf.40.016/2007/8. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, azonban az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi indokolással. Abban egyetértett az alperessel, hogy a Ptk. 329. §-ának (3) bekezdésében foglalt szabályozás nem korlátozza a kötelezett jogát az engedménnyel szemben való fellépésben, ha annak a jogszabályi feltételei egyébként fennállnak.

A kereset elutasítását azonban álláspontja szerint más ok alapozta meg. Abból indult ki, hogy a beavatkozó mint engedményező a Ptk. 328. §-ának (1) bekezdése értelmében nem a jogviszonyt, hanem az annak alapján igényelhető követelést engedményezhette. A garáns bank engedményezéshez hozzájáruló nyilatkozata maga is tartalmazta, hogy a bank csak a bankgarancia lehívásából származó összeg vonatkozásában ismerte el az engedményezést. A bankgarancia lehívását az eredeti kedvezményezett volt jogosult megtenni, és igazolva látta, hogy a bankgarancia lehívása a beavatkozótól származott. A 2005. június 3-án kelt levelét továbbítás céljából küldte meg az alperesnek amit az alperes továbbított. Az alperes mint számlavezető bank igazolta a beavatkozó képviselőjében aláíró személy aláírási jogosultságát, és a beavatkozó számlájára történt meg a garancia összegének átutalása is. Annak a körülménynek, hogy a későbbiek folyamán a beavatkozó és az alperes közötti engedményezési szerződés alapján az összeg az alpereshez került, az ügy mikénti elbírálása szempontjából nem tulajdonított jogi jelentőséget. Álláspontja szerint a felperes az igényét a beavatkozóval szemben érvényesíthette volna, egyébként közöttük a Fővárosi Bíróság előtt 8.G.41.520/2005. szám alatt a vállalkozási szerződésből eredő elszámolással kapcsolatban per van folyamatban.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását, valamint a perköltségei megítélését kérte. Másodlagosan kérte a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első, avagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében, a Ptk. 328. §-ában, valamint a 329. §-ának (3) bekezdésében foglaltak megsértésében jelölte meg. Előadta, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértésével iratellenesen állapította meg miszerint a bankgaranciát jogosultként nem az engedményes, hanem a kedvezményezett (beavatkozó) hívta le, az engedményes abban csak mint a beavatkozó számláját vezető

pénzintézet technikai lebonyolítást vállalt. A helyes tényállás szerint a beavatkozó a vállalkozási szerződés VII/8. pontjában írt jó teljesítési bankgarancia "teljes egészét" az alperesre engedményezte, ezáltal az alperes a jogviszony kedvezményezetti pozíciójába lépett. A bankgarancia teljes összegét lehívta, amely jogellenes volt, mivel a felperes a vállalkozási szerződést a Fővárosi Bíróság 8.G.41.520/2005/23. számú ítélete szerint is megfelelően teljesítette, ezért a lehívott összeget - mivel azt a számlájáról a garáns bank utóbb leemelte - az alperes mint engedményes köteles visszafizetni.

Azért is jogsértőnek tartotta a másodfokú bíróság ítéletét, mert álláspontja szerint a bankgaranciát úgy tekintette mintha a beavatkozó csak a bankgarancia egy részét - az abból folyó követelést - engedményezte volna. Ezzel szemben a garáns bank nyilatkozata a bankgarancia engedményezésének tudomásul vételéről szólt, ami azt bizonyítja, hogy a teljes garancia maga a jogviszony került engedményezésre, azaz a beavatkozó a bankgaranciából eredő követelését - az arra vonatkozó lehívási jogosultsággal együtt - az alperesre engedményezte. Az alap garancia lejárt utáni meghosszabbításakor a beavatkozó minden esetben kijelentette, hogy a meghosszabbított garanciákat is az alperesre engedményezi, az alperes pedig a garáns banktól annak megerősítését kérte, hogy továbbra is ő a garancia kedvezményezettje.

Azt, hogy a bankgarancia teljes terjedelmében engedményezésre kerül az alperes is elismerte, a perbeli beadványaiban magát kedvezményezettként jelölte meg. Elismerte, hogy a bankgaranciát maga hívta le (2005. december 22-ei tárgyalási jegyzőkönyv) ebben is úgy nyilatkozott, hogy a bankgaranciában kedvezményezettként - engedményesként - szerepel.

Az iratokból egyébként is megállapítható, hogy a bankgarancia lehívásáról az alperes saját személyében intézkedett, a lehívás feltételeit sem a felperes teljesítette, miután nem csatolt aláírási címpéldányt és 30 napnál nem régebbi cégkivonatot sem. Az alperes a bankgaranciát ugyanazon feltételek mellett hívhatta le mint a beavatkozó, ezért nem volt arra szükség, hogy az alperes általi lehíváshoz külön az alperesre szabott feltételeket határozzanak meg. Azt, hogy az alperes mint engedményes a saját nevében hívta le a bankgaranciát bizonyítja az 1/F/7. sz. alatt SWIFT üzenet, amelyet az alperes küldött a garáns bank részére. A garáns bank az összeget az alperes által megadott számlájára teljesítette, ez valójában az alperesnél a beavatkozó által nyitott óvadéki számla volt, így az azon elhelyezett összeggel a továbbiakban nem a beavatkozó, hanem az alperes rendelkezett.

Végezetül előadta, hogy amennyiben az engedményezés ténylegesen csak a bankgarancia összegére vonatkozott és az alperes a lehívás tárgyában csupán közreműködőként járt el, a felperes az igényét

vele szemben akkor is jogszerűen érvényesíthette. Ebben az esetben a bankgarancia szerződést harmadik személy javára szóló jogügyletnek kell felfogni. (Ptk. 233. §) A kötelezett a harmadik személy javára szóló szerződésből eredő kifogásait - értelemszerűen jogos igényét - a kedvezményezettel szemben is érvényesítheti. Azt, hogy a felperes és a garáns bank a bankgarancia szerződés megkötésével lényegében harmadik személy javára szóló szerződést kötöttek, az alperes csatlakozó fellebbezésében írtakkal szemben előterjesztett "észrevételében" is előadta, a másodfokú bíróság azonban ezt az előadását nem bírálta el, így megsértette a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat.

Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

-.-.-

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A másodfokú bíróság a felperes által felhozott eljárásjogi jogszabálysértést nem követte el és érdemi döntése nem sért anyagi jogi jogszabályt.

A Ptk. 328. § (3) bekezdése alapján a kötelezett azokat a kifogásokat és ellenköveteléseket érvényesítheti az engedménnyessel szemben, amelyek az engedményezésről szóló értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. Tehát annak van jogi jelentősége, hogy milyen jogviszonyból származó követelés engedményezése történt meg, és ennek a követelésnek ki volt az adósa. A felperes alaptalanul állította, hogy a vállalkozási szerződésben kikötött bankgarancia átruházására került sor.

Áttekintve a jogviszonyokat a következőket kell megállapítani. A bankgarancia akárcsak a kezesség szerződést biztosító mellékkötelezettség. Amíg azonban a kezes felelőssége járulékos a főkötelezettségtől függ, addig a garáns kötelezettsége önálló. A banki kötelezettség tehát nem az alapköveteléshez, hanem a garancia levélben foglalt feltételekhez igazodik.

A felek a vállalkozási szerződésben abban állapodtak meg, hogy a szerződés kötelezettje a felperes, személyes (banki) biztosítékot nyújt a szerződés hibátlan teljesítésének biztosítékául. E végből a bankgarancia kibocsátására megbízást adott a K Banknak, amely a garanciát a beavatkozó felé elvállalta, tehát egy önálló kötelezettség vállaláson alapuló jogviszony jött létre a garáns és a beavatkozó között. Ezzel a felperes a mellékkötelezettség nyújtására vonatkozó kötelezettségét teljesítette. A főkövetelés - a vállalkozási szerződés teljesítésére irányuló követelés - nélkül az azt biztosító mellékkövetelés önállóan nem ruházható át, mert

annak funkciója a főkövetelés teljesítésének biztosítása. A vállalkozási szerződés és az azt biztosító mellékkövetelés jogosultja tehát továbbra is a beavatkozó maradt. Ő érvényesíthette a vállalkozási szerződésben megszabott feltételeknek megfelelően, azaz a felperes szerződésszegése esetén a bankgarancia lehívását.

A másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése és a tényállás megállapítása során nem sértette meg a Pp. 206. §-ában írt rendelkezéseket. A bizonyítékok mérlegeléséből okszerűen jutott arra a ténybeli következtetésre, hogy a bankgarancia lehívása felől nem az alperes mint engedményes, hanem a beavatkozó, a bankgarancia szerződés kedvezményezettje intézkedett. A vállalkozási szerződésben nem történt alanyváltozás, tehát ha a bankgaranciát szerződés ellenesen vette igénybe a jogosult beavatkozó ennek jogkövetkezményeit a szerződés alanyainak egymás közötti viszonyában kell elbírálni.

A garancia lehívásával a bank fizetési kötelezettsége esedékessé válik és ez a lejárt pénzkövetelés már önállóan átruházható. A megnyitott bankgaranciának azonban nem a felperes a kötelezettje, hanem a bank, ő került jogviszonyba a beavatkozóval mint jogosulttal. A bank és a felperes között megbízási jogviszony van ennek alapján történt a bankgarancia elvállalása önálló kötelezettségként a kedvezményezett beavatkozó felé, és ennek alapján kell a garanciavállalás költségeit a megbízónak viselnie. Nincs tehát jogi jelentősége annak, hogy a bankgaranciából eredő követelés tekintetében bekövetkezett-e jogutódlás a jogosult személyében, mert annak a felperes nem adósa, így abból semmiféle kifogást nem lenne jogosult az engedményes felé érvényesíteni. Csak a kötelezett bank hozhatná fel az új jogosulttal szemben azokat a kifogásokat vagy ellenköveteléseket, amelyek a jogelőddel szemben is megilletnék. Ugyanez vonatkozna arra az esetre, ha a bank és a jogosult abban állapodtak volna meg, hogy a banknak a lehívás nyomán az alperes részére kell teljesítenie. Tehát alaptalanul állította a felperes a Ptk. 233. § (3) bekezdésének a megsértését.

Egyébként a bizonyítékok helyes értékelésével történt meg annak megállapítása is, hogy a garáns bank, a kedvezményezett és az engedményes utóbb úgy jártak el mintha a bankkal szembeni pénzkövetelés nem került volna engedményezésre. Az érintett felek nyilván szabadon dönthetnek arról, hogy a kötelezett melyiküknek teljesítsen. Mint ahogyan a követelés átruházására irányuló megállapodás a kötelezett irányában az értesítéssel válik hatályossá, ugyanilyen módon hatálytalanná is tehető. A bankgarancia összege nem vitatható módon a beavatkozónak az alperesnél vezetett számlájára került. A beavatkozó azzal rendelkezve saját tartozásának biztosítékaul óvadékként az alperes javára leköthette.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.16/2007/8. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ és b/ pontja alapján felszámítható az ÁFA-t is tartalmazó 250.000 Ft ügyvédi munkadíj foglalja magában.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 784.650 Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése szerint a felperes köteles az államnak az adóhatóság felhívására megtéríteni.

A felperes a 10. sorszámú előkészítő iratában kérte a beavatkozó részére a felülvizsgálati kérelem hirdetmény útján történő kézbesítését. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a beavatkozó a tértivevény tanúsága szerint a részére kézbesített Gfv.IX.30.460/2007/2. számú küldeményt - a felülvizsgálati kérelemmel együtt "nem kereste" postai jelzéssel kézbesítették vissza. A beavatkozó részére a fentiek szerint a felülvizsgálati kérelem kézbesítése szabályszerűen megtörtént, így részére a küldemény kézbesítésére hirdetményi kézbesítés útján nem volt szükség.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, perköltsége nem merült fel, ezért a Legfelsőbb Bíróságnak e tárgyban rendelkeznie nem kellett.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2008. január 8.

Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke, Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró, Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok
(Prohászka Béláné)